

گزارش عملکرد موسسه دارالاکرام در سال ۱۴۰۳

موسسه دارالاکرام سازمانی مردم نهاد است که از آموزش کودکان فاقد سرپرست موثر حمایت می‌کند. این موسسه در سال ۱۳۸۰ فعالیت خود را آغاز کرده است و در حال حاضر ۲۲ شعبه و ۷ نمایندگی در سراسر کشور دارد و بورسیه تحصیلی بیش از ۸۰۰۰ دانش‌آموز را عهده دار است. علاوه بر آن موسسه خدمات شش‌گانه‌ای با محوریت خدمات آموزشی به دانش‌آموزان خود ارائه می‌دهد. گزارش حاضر فعالیت‌های موسسه را در سال ۱۴۰۳ مرور می‌کند. آنچه می‌بینید گزارشی اولیه است و گزارش نهایی سال متعاقباً منتشر خواهد شد.

عیدانه دانش‌آموزان: پایانی خوب برای سال ۱۴۰۳

اسفند ماه در حالی به پایان رسید که موسسه با همراهی نیکوکاران بیش از ۸۰۰۰ جفت کفش از برند ۳۶۱ به ارزش ۳۰ میلیارد تومان برای دانش‌آموزان و خانواده‌های ایشان به عنوان عیدی فراهم کرد و این علاوه بر عیدانه‌ای است که شعب مختلف با ارتباطات بومی خود برای دانش‌آموزان تدارک دیدند. در اواخر اسفند تقریباً تمام کفش‌ها توسط شعب و نمایندگی‌ها توزیع و به دست دانش‌آموزان یا خانواده‌های ایشان رسیده است.

جدا از آن دارالاکرام با همکاری نیکوکاران خارج از کشور توانست در اسفند ماه برای همه دانش‌آموزان خود در استان سیستان و بلوچستان یک بسته مواد غذایی تدارک ببیند.

علاوه بر این موسسه در کمپین پل‌های پیش‌رو که در اسفند ماه ۱۴۰۳ آغاز و در نیمه فروردین پایان یافت با اعتماد نیکوکاران و همراهان موسسه مبلغ ۴ میلیارد تومان جذب کرد که این مبلغ تماماً برای پشتیبانی از آموزش دانش‌آموزان و ادامه مسیر تحصیل‌شان صرف خواهد شد.

بورسیه تحصیلی: انگیزه‌ای اولیه و آغاز کار

هر دانش‌آموز دارالاکرام ماهانه مبلغی را به عنوان بورسیه تحصیلی دریافت می‌کند. در قراردادی که در آغاز کار با دانش‌آموز بسته می‌شود او متعهد می‌شود که مسیر تحصیلش را ادامه دهد و دارالاکرام نیز تعهد می‌کند که بورسیه تحصیلی ماهانه را به حساب دانش‌آموز واریز کند و از او در مسیر آموزش حمایت‌های لازم را به عمل آورد. این مبلغ در سال ۱۴۰۳ به طور میانگین و برای هر دانش‌آموز ۳۴۰ هزار تومان در ماه بوده است که بسته به مقطع تحصیلی و سایر ملاک‌های مشخص شده برای هر دانش‌آموز متغیر است. جدا از این مبلغ به طور میانگین و ماهانه هر دانش‌آموز مبلغ ۶۵۰ هزار تومان کالا و خدمات دریافت کرده است که بخش مهمی از آن در قالب خدمات آموزشی ارائه می‌شود.

مبلغ بورسیه صرفاً بهانه‌ای برای ارتباط دائمی با دانش‌آموز است و اثرگذاری دارالاکرام بیش از همه با همراهی‌های بعدی مددکار و نیازسنجی‌های او روی می‌دهد. با این همه و با توجه به مسائلی که گریبان‌گیر جامعه شده است در ابتدای سال دارالاکرام قصد دارد مبلغ بورسیه دانش‌آموزان را افزایش دهد چرا که با توجه به تورمی که وجود

دارد این مبلغ آنگونه که سال‌های قبل اثرگذار بود موثر نیست. هدف اصلی کاهش ترک تحصیل و بازماندگی از تحصیل است و مبلغ بورسیه فعلی از این جهت کارایی لازم را ندارد.

۱۲۶۶ دانش‌آموز جدید در سال ۱۴۰۳

دارالاکرام سال جدید را با ۷۵۰۱ دانش‌آموز آغاز کرد. در این سال ۱۲۶۶ دانش‌آموز به جمع ما اضافه و ۵۷۲ دانش‌آموز نیز به دلائل مختلف از جمع دانش‌آموزان خارج شد و در پایان سال تعداد دانش‌آموزان به ۸۱۹۴ نفر رسید.

۲۲۹۳	دانش‌آموزان معرفی شده	دانش‌آموزان
۱۴۶۵	دانش‌آموزان تصویب شده	
۴۳۷	دانش‌آموزان منتظر بورسیه	
۱۲۶۶	دانش‌آموزان بورسیه شده جدید	
۵۷۲	دانش‌آموزان ترخیص شده	
۳۳۱۳	کل دانش‌آموزان ترخیص شده تا کنون	
۸۱۹۴	تعداد دانش‌آموزان در حال حاضر	

۵۷۲ دانش‌آموز ترخیص شده به دلائل چهارده‌گانه از دارالاکرام خداحافظی کردند. گزارش تفصیلی این دلائل در ماه‌های بعد ارائه خواهد شد ولی به طور کلی ۲۵ درصد ترخیصی‌ها در هر سال ترک تحصیلی‌ها هستند و ۲۵ درصد نیز فارغ‌التحصیل می‌شوند. ترک تحصیل دانش‌آموزان یک معضل ملی و حل آن نیز به عزم ملی نیاز دارد. با این همه دارالاکرام تلاش می‌کند با پیگیری‌های مستمر و دوره‌ای، نیازسنجی، مشاوره و رفع نیازهای خانواده (تا حد امکان) ترک تحصیل دانش‌آموزان را متوقف کرده یا حداقل به تعویق بیندازد.

گزارشات مددکاری و نیازسنجی

استانداردهای موسسه دارالاکرام یک گزارش در هر ۶ ماه برای هر دانش‌آموز است. در این گزارشات وضعیت دانش‌آموز و خانواده به طور دوره‌ای رصد شده و نیازهایی که برآورده نشدن آنها موجب کند شدن مسیر آموزش کودک می‌شود شناسایی می‌شود. آمار نیازهای برآورده شده و گزارشات نوشته شده برای ۸۱۹۴ دانش‌آموز دارالاکرام به قرار زیر است.

۱۱۹۹۰	تعداد گزارشات مددکاری	مددکاری و
۶۱۹۵۲	تعداد نیازهای برآورده شده	نیازسنجی

با این حساب تعداد گزارشات به ازای هر دانش‌آموز ۱/۵ گزارش و تعدد نیازهای برآورده شده نیز ۷/۵ نیاز برای هر دانش‌آموز است. با توجه به شلوغی هر ساله شعب در اسفند ماه بخشی از گزارشات و نیازها بعد از تعطیلات ثبت می‌شود و این اعداد بیشتر خواهد شد. نیازهای برآورده شده دانش‌آموزان ۶ دسته‌بندی کلی را شامل می‌شود و محور و هدف اصلی همه این نیازها برای موسسه تسهیل فرایند آموزش است:

بعضی از نیازها نیازهای اساسی دانش‌آموز و خانواده او است که بدون برآوردن آنها حداقل‌های لازم برای تحصیل دانش‌آموز فراهم نمی‌آید. دارالاکرام تلاش می‌کند تا همه این نیازها برآورده شود با این حال کمبود منابع مانعی بر سر راه بوده و این مهم همیشه محقق نمی‌شود.

سلامت جسم و روان هموار کننده مسیر آموزش

تجربه به ما ثابت کرده است که آموزش باکیفیت پیش‌نیازهایی دارد که مسائل بهداشتی و درمانی، خدمات مشاوره و نیازهای خانواده دانش‌آموز (اعم از نیازهای معیشتی و غیر آن) مهم‌ترین این موارد هستند.

۳۵۸	تعداد اقلام بهداشتی توزیع شده	بهداشتی و درمانی و مشاوره
۲۲۷	تعداد خدمات دندانپزشکی ارائه شده	
۶۴۱	تعداد خدمات درمانی ارائه شده	
۲۶۵۸	تعداد ارجاع به مشاور، روانشناس یا روانپزشک متخصص	

۱۴۹۰۴	تعداد بسته غذایی توزیع شده میان خانواده‌ها	خدمات به خانواده
۲۶۴۲	تعداد توزیع غذای گرم میان خانواده‌ها	
۸۱۸۹	دیگر نیازهای معیشتی برآورده شده خانواده‌ها	
۳۳۲۵	دیگر نیازهای برآورده شده اعضای خانواده (آموزشی/درمانی/فرهنگی)	

آموزش؛ فرایندی پیوسته و دارای مراتب

نیازهای سطح بالاتر که ماموریت اصلی دارالاکرام پیگیری آنها است شامل نیازهای آموزشی، فرهنگی و نیز اشتغال و کارآفرینی است. ما در دارالاکرام باور داریم که آموزش‌های عمومی مدارس (با همه قوت و ضعفش) بایستی پایه آموزش دانش‌آموز باشد. با این حال آموزش عمومی در مدارس و به خصوص مدارس مناطق کم‌برخوردارتر جامعه کیفیت لازم را ندارد و ما ناچار به برگزاری کلاس‌های آموزشی و تقویتی هستیم.

علاوه بر آن آموزش را باید در معنای اعم آن دید و در آموزش‌های عمومی رسمی باقی نماند. همه آنچه که کودک باید کسب کند تا شهروند خوب جامعه باشد بایستی برای همه کودکان فراهم باشد. در راستای این ماموریت و بر حسب علاقه و استعداد دانش‌آموز خدماتی در اختیار ایشان قرار می‌گیرد. این خدمات در سال ۱۴۰۳ به شرح زیر است:

۷۴۷۸	تعداد شرکت در کلاس های حضوری و آنلاین (نفر-کلاس)	خدمات آموزشی و فرهنگی
۵۷۰	بسته های کتاب درسی و کمک درسی توزیع شده	
۵۳۴۷	بسته های وسایل کمک آموزشی توزیع شده (الکترونیک و غیرالکترونیک)	
۷۷۰	تعداد مشاوره تحصیلی انجام شده	
۷۷۴۶	تعداد شرکت در کلاس های هنری و ورزشی، کارگاه ها، رویدادهای فرهنگی و اردو (نفر-کلاس)	

دارالاکرام ماموریت اصلی خود را آموزش می‌داند و به این آموزش در سطوح مختلف می‌اندیشد. از این رو موسسه به توانمندی خانواده‌ها نیز توجه دارد و تلاش می‌کند با ایجاد انگیزه و آموزش مهارت‌های عمومی و تخصصی به سرپرست خانواده (که عمدتاً مادر است) کمک کند تا در این مسیر حرکت کند. ایجاد نگاه متفاوت به آموزش و درک اهمیت آن برای آینده شغلی دانش آموز و کسب لااقل یک مهارت تخصصی برای دانش‌آموزان در اوقات فراغت نیز محل توجه واحد کارآفرینی موسسه قرار دارد.

۴۲۵	تعداد شرکت کنندگان در دوره های مهارت تخصصی (نفر - دوره)	کارآفرینی
۶۵۹	شرکت کنندگان در برنامه های کارآفرینانه (نفر-برنامه)	
۹۲	تعداد مشارکت مادران در بازارهای روز	

هر دانش‌آموزی دستاوردی دارد

همانطور که گفته شد دانش‌آموزان دارالاکرام بسته به مقطع تحصیلی و سایر شرایط مشخص شده بورسیه‌ای ماهانه دریافت می‌کنند. ایشان با انجام فعالیت‌های فرهنگی، ورزشی و آموزشی تحت عنوان دستاورد مبلغی علاوه بر بورسیه ماهانه دریافت می‌کنند. مجموع دستاورد دانش‌آموزان سال ۱۴۰۳ به قرار زیر است:

۱۴۹	دستاورد آموزشی	دستاوردها
۱۴۲	دستاورد ورزشی	
۹۰	دستاورد هنری	
۹۰	دستاورد زبان / فنی حرفه ای / کامپیوتر	
۵۷۳	شرکت در دوره / کارگاه	
۱۰۹۴	جمع کل دستاوردها	

همانطور که مشخص است این دستاوردها منحصر به معدل و نمره خوب نیست و دانش‌آموز می‌تواند با فعالیت‌های متفاوتی و از جمله انجام کار داوطلبانه به خود ثابت کند که انسانی منحصر به فرد و مشغول بازآفرینی خود است.

ارزش کالا و خدمات ارائه شده به دانش‌آموزان

با توجه به آنچه گفته شد ارزش ریالی کالا و خدمات ارائه شده به دانش‌آموزان (نقدی و غیر نقدی) و نیز بورسیه واریزی در سال ۱۴۰۳ به قرار زیر است:

۴۵,۶۵۹,۵۵۵,۸۳۵	کالا و خدمات نقدی پرداخت شده به دانش‌آموزان (بورسیه و غیر آن)	پرداختی به دانش‌آموزان (تومان)
۱۱,۶۶۸,۹۴۷,۴۱۵	کالا و خدمات غیر نقدی آموزشی	
۴,۱۶۹,۶۱۸,۶۰۲	کالا و خدمات غیر نقدی فرهنگی	
۱,۶۲۷,۲۰۱,۶۰۰	کالا و خدمات غیر نقدی بهداشت و درمان	
۳۶,۲۱۰,۳۲۸,۸۹۱	کالا و خدمات غیر نقدی به خانواده (به انضمام پوشاک شب عید)	
۱,۷۲۶,۵۵۲,۰۱۶	کالا و خدمات غیر نقدی اشتغال و کارآفرینی	
۲,۴۱۳,۸۱۷,۳۶۱	کالا و خدمات غیرنقدی مشاوره و روانشناسی	
۱۰۳,۴۷۶,۰۲۱,۷۲۰	جمع کل پرداختی به دانش‌آموزان	کل پرداختی (تومان)

گفتنی است این مبالغ بعد از ارائه گزارش‌های مالی و نیز ثبت کامل نیازهای اسفند ماه اندکی تغییر خواهد کرد که در گزارش‌های بعدی ارقام دقیق ذکر خواهد شد.

مرور بعضی از اتفاقات مهم ۱۴۰۳

(۱) در سال ۱۴۰۳ و در بیست‌وسومین سالگرد موسسه مستندی با نام «جادوی جاده‌های دور» به کارگردانی مژگان ایلانلو پخش شد. این مستند به زندگی چند دانش‌آموز از ایلام، خوزستان، زابل و جیرفت می‌پردازد و بخشی از جهان این کودکان را روایت می‌کند. این مستند سه بار در تهران و یک بار نیز در جیرفت اکران عمومی شد و بزرگوارانی چون استاد شفیعی کدکنی، استاد مصطفی ملکیان، دکتر مقصود فراستخواه و سایر عزیزان و همراهان موسسه به تماشای آن نشستند. امیدواریم این جنس کارها بتواند اهمیت تحصیل کودکان را به جامعه نشان دهد و مطالبه‌گری برای برآوردن حق آموزش باکیفیت را تقویت کند. در این سال رویدادهای دیگری نیز در شهرهای مختلف کشور و به جهت ارائه گزارش به جامعه همراه موسسه برگزار شد.

(۲) در اردیبهشت ۱۴۰۳ به روال دو سال گذشته دارالاکرام رویداد مدیران شعب را اینبار در مشهد برگزار کرد. در این گردهمایی مسائل پیش‌روی موسسه مرور و تجربیات مدیران محلی برای مواجهه با مسائل و مشکلات به اشتراک گذاشته شد.

(۳) در سال ۱۴۰۳ و با توجه به نیاز جدی به ارائه خدمات آموزشی باکیفیت به خصوص در مناطق روستایی، راه‌اندازی سامانه آموزشی آنلاین موسسه در دستور کار قرار گرفت. این فعالیت که از سال ۱۴۰۲ آغاز شده بود در این سال تغییرات ساختاری جدی‌ای را تجربه کرد که در سال جدید گزارش آن ارائه خواهد شد.

(۴) توجه به سلامت روان دانش‌آموزان با اجرای طرح پایلوت غربالگری سلامت روان در این سال آغاز شد و با توجه به موفقیت طرح پایلوت در سال جدید این طرح به سمت اجرای همگانی در کل شعب پیش خواهد رفت.

(۵) کارگاه‌های کتابخوانی باغبان در این سال در قم رونمایی شد و اجرای آن در شعب ورامین، گلستان، زابل، خمین و نمایندگی رباط‌کریم آغاز شد تا دانش‌آموزان ارتباط خود را با ذخائر فرهنگی محلی، ملی و بین‌المللی حفظ کرده و در عین حال سواد خواندن و نوشتنشان تقویت شود.

(۶) در راستای دور نماندن دانش‌آموزان با تحولات مهم جهان کلاس‌های آموزش برنامه‌نویسی با همکاری افراد و نهادهای متخصص در این زمینه آغاز شده است و در صورت موفقیت‌آمیز بودن طرح قابلیت گسترش به کل موسسه را دارد. بزرگ‌ترین مشکل در این زمینه کمبود ابزارهای لازم برای دانش‌آموزان است.

(۷) در این سال دارالاکرام همراهی دلسوزانه ایرانیان خارج از کشور را نیز با خود داشت و با این همراهی موفق شد به همۀ ۸۰۰۰ خانواده خود یک بسته غذایی به ارزش میانگین یک میلیون تومان و جمعا به ارزش ۸ میلیارد تومان تخصیص دهد. این علاوه بر همراهی این عزیزان در برآوردن تمام نیازهای اشتغال و کارآفرینی خانواده‌ها به قدر امکان بود.

(۸) در این سال دارالاکرام با سلسله نشست‌های خیروخرد و نیز با بزرگداشت روز جهانی حقوق کودک میزبان متخصصان و اندیشمندان چون دکتر اسداله مرادی، دکتر محسن رنایی، دکتر مقصود فراستخواه، دکتر جعفر بوالهروی و دکتر نصرالله حکمت بود. این نشست‌ها به موسسه کمک می‌کند تا موازی با تحولات علمی روز فعالیت‌ها و فرایندهای خود را مورد بازبینی قرار دهد.

(۹) در این سال ۱۰ جلسه هیئت مدیره در یکشنبه‌های اول هر ماه برگزار شد که در آنها گزارش فعالیت‌ها ارائه و تصمیمات مقتضی برای تحولات پیش‌رو گرفته شد.

(۱۰) حضور حسابرسان مستقل در موسسه و بررسی گزارشات مالی و ارائه گزارشات از دیگر اتفاقات این سال بود. مایه خوشحالی است که یکی دیگر از مراحل نظارت بر عملکرد موسسه که نظارت بیرونی باشد با این گزارشات رقم خورده است.

امید است دارالاکرام بتواند با کمک و همراهی نیکوکاران نیک اندیش در خدمت رسانی باکیفیت به دانش‌آموزش مستعد تحصیل فاقد سرپرست موثر اهتمام بیشتر ورزد. به این امید که هیچ کودکی در جهان به هیچ دلیلی از آموزش رایگان و باکیفیت محروم نشود.